



Dr. Kolláth György

Halmai Gábor alkotmányjogász Jó ízlésen túl, jogszerűségein belül címmel a lap 2005. június 15-i számában az államfő-választásról írt elemzést. Cikke hosszan érvel a közvetlen elnökválasztás ellen, s rámutat néhány hiányos vagy homályos szabályozási pontra az alkotmányból. El nem mulasztja, hogy az SZDSZ meggyőzőnek tűnő véleményeként értelmezze a voks-érvénytelenség problémáját, és bírálja az ügyrendi bizottság egyik-másik jogértelmezését. Nem teljesen

azonos indokok mentén, de a fentiekkel nagyrészt egyetértek. A szakmánkban nem szokás, mégis gratulálok az okfejtések zöméhez. Vitatom azonban, hogy mindössze holmi gyomorforgató etikátlanság történt volna, jelzek masszív alkotmányértéseket, és pár kiegészítő-opponáló szempontot adnék a teljesebb képhez.

Halmai cikke vegyesen tartalmaz alkotmányjogi és pártpolitikai megfontolásokat (Győziktől a pártkampányokig). Engem az utóbbiak nem érdekelnek. Az alkotmányjog nem pusztán §-ba szerkesztett szabályok halmaza, hanem pl. kötelező tartalmú AB-határozat és –értelmezés is, tehát nem csupán a szabályok formális megfelelését kellene nézni. De még a tételes normák is sérültek, legfőképpen az alkotmány 20. § (2) bekezdése: „Az országgyűlési képviselők tevékenységüket a közérdekben végzik.”, továbbá a 29/B § (2) bekezdés első mondata: „Az Országgyűlés a köztársasági elnököt titkos szavazással választja meg”. Az előbbi tétel a szabad mandátum elvét, pártutasítástól mentes, önkéntes gyakorlását jelenti, a másik pedig a lelkiismeret szerinti voksolás védeltségét adja. Összekapcsolva e kettőt nem csupán morálisan, hanem közjogilag is tilos volt (lett volna) a szavazatok ellenőrzése, a voks lobogtatása vagy mms-ben való rögzítése és terítése, majd számonkérése, a nyomásgyakorló tendem-szavazás, az urna mellett történő kontroll és a visszairányítás. Tömegesen éltek vissza a 3. körben is azzal, hogy momentán e körben nem büncselekmény az említett norma-szegés. Nem képzelte el a jogalkotó, hogy 3 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetni kéne azt, aki itt „az arra jogosultat a választásban akadályoz, erőszakkal, fenyegetéssel, megfélembéssel, anyagi juttatással befolyásolni törekszik, avagy megsérti a választás titkosságát”. Az idézett részek a Btk. 221. §-ból valók, melynek hatályát az államfő-választásra /még/ nem terjesztették ki. Presszionált nyílt voksolásnál ne tessék önkéntességről beszélni, és Makó – Jeruzsálem különbség van a szavazat és a róla alkotott vélemény felfedése között. Ügyvédi, orvosi vagy adótitoknál a gazda a fél, aki szabadon és érdekei szerint ad felmentést. Nem gondolnám, hogy az alkotmány normája alól a képviselő - a következményekre is tekintettel - önmagát felmentheti. Ergo: itt a második kör után figyelmeztetőleg megszólaló Sólyom Lászlónak volt igaza, nem pedig a megválasztott államfőnek.

Az alkotmány kitűnő kommentárja a szabad mandátumról ezt tartja: „A képviselők a legtöbb alkotmány szerint az egész népet képviselik, nem kötik őket sem a választói, sem pártutasítások, csak a törvényeknek és saját lelkiismeretüknek vannak alárendelve. A közjogilag szabaddá tett mandátum a parlament egészét is védi, pl. a pártokráciával szemben./sic!/ Ekként a képviselők frakciójuk által való, taktikai vagy más okból történő eltiltása a szavazástól maga is alkotmányértés volt. Ugyanígy, az ügyrendi bizottság sem értelmezhetette volna az alkotmánybeli szabályokat kötelező erővel, mert ez az AB monopóliuma. Alkotmányellenes mulasztást (és nem elegancia-hiányt) látok viszont abban, hogy norma egzakt módon nem rendezi: ki és mikor léphet, netán léptethető vissza, s mi a jogkövetkezménye ennek több, avagy csupán egy állva maradt jelölt esetében.

A szavazat-számtan a kis pártok erő-mutatványa. Szerintem a határozatképesség itt alapesetben súlytalan, mert vagy 258 igen kell, vagy a relatív többség folytán elég egy vokssal is győzni. De ha a végső körre csak egy jelölt marad, tényleg nem világos, hogy miből, mihez mérik azt. Tekintve, hogy szerintem is előfordulhatott volna, hogy a harmadik

Cím
**Alkotmányértő politikai
thriller**

Dátum
2005.06.15.



Dr. Kolláth György

kör után sincs megválasztott államfő, minimum AB-értelmezéssel, vagy világos rendelkezéssel kell tisztázni a helyettesítés rendjét, módját. Erről eddig csak azt tudtuk, hogy intézményes helyettes nincs (és nem is kell), de az AB korábban a folyamatos államfői hatalomgyakorlás érdekéről, garanciális értékéről beszélt.

Jómagam 4-5 további alkotmányossági kutyaszorítót találtam, melyek közül ehelyütt csak egyet említenék. Legközelebb biztosan nem szabadna korrekt eljárási szabályok, függetlenségre kész választási szervek és jogorvoslat nélkül nekimenni a következő elnökválasztásnak. Nem az alkotmánysértés(ek) hiánya, hanem azok kezelhetetlensége, kiépítetlen fórumrendje és a pártpolitikai majré hozott gyors és zavarmentes (?) eredmény-megállapítást, eskütételt, machiavellista triumfálást. Ám politikailag és közjogilag a civil(izált) Európa és az árvalányhajás Eufória messze került egymástól.